

4

การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษาสาขาวิชางานสารสนเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายสมหมาย สุระชัย

ศูนย์วิทยบริการฯ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-952-1

ฉบับที่ ๑ ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014565

๑๗๘๔๓๖๙๗๙

THE PROPOSED GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF GRADUATE STUDIES
IN SOCIAL SCIENCES, CHULALONGKORN UNIVERSITY

MR. SOMMAI SURACHAI

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

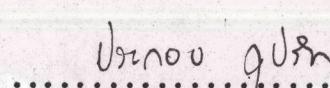
ISBN 974-568-952-1

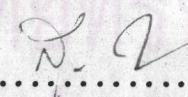
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษาสาขาสังคมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 โดย นาย สมหมาย สุระชัย
 ภาควิชา อุดมศึกษา
 อ้างอิงที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชรีไลกุล

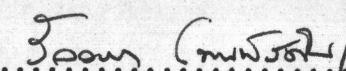
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรบริภูมิปัญญาทางบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชราภิญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์)

 อ้างอิงที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชรีไลกุล)

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา เทพทัศนิน ณ อุณอยา)

สมหมาย สุระชัย : การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบัญชีพิเศษศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (THE PROPOSED GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF GRADUATE STUDIES IN SOCIAL SCIENCES, CHULALONGKORN UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษา พศ.คร. สุกัญญา ไขวไถกุล, 227 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค แนวทางการพัฒนา แล้วนำเสนอแนวทางการพัฒนาบัญชีพิเศษศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงปีการศึกษา 2530-2539

ผลการวิจัยพบว่า ในปีการศึกษา 2525-2529 มีการรับนิสิตบัณฑิตศึกษาทุกระดับ เฉลี่ยปีละ 928 คน ใน 43 สาขาวิชา มีผู้สำเร็จการศึกษาเฉลี่ยปีละ 545 คน มีคณาจารย์ 420 คน จำนวนเป็นภูมิ บริษัทฯ เอก: บริษัทฯ จำกัด กับร้อยละ 40.95:59.05 ปัญหาที่พบคือ การบริหารการศึกษาระดับปริญญาครึ่งหนึ่งของบัณฑิตศึกษาไม่สัมพันธ์กัน เป็นผลจากการขาดประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การเรียนการสอนเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการแสวงหาความรู้ นิสิตขาดความกระตือรือร้น ความสามารถในการวิเคราะห์ และการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ล้วนใหญ่ยังไม่ส่งองค์ความรู้ ต้องการของสังคม

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ควรเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม รักและเข้าใจสภាទี่เป็นจริงของสังคมไทย มีคุณธรรม จริยธรรมของนักวิชาการ คิดเป็นทำเป็น สอนใจให้รู้ และสามารถสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ การวิจัยประยุกต์ควรควบคู่กับการวิจัยพื้นฐาน เพื่อสร้างความรู้ เกี่ยวกับสังคมไทยอย่างต่อเนื่องและมีแนวทางเลือกแก้สังคม การบริหารทางวิชาการแก้สังคมควรควบคู่และส่งเสริมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการพัฒนา การบริหารงานวิชาการควรใช้ระบบการบริหารงานเฉพาะกิจควบคู่กับระบบการบริหารภาควิชา ปรับโครงสร้างคณะกรรมการประจำบัญชีวิทยาลัย และคณะกรรมการบัญชีศึกษา ประจำคณะ พัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนการสอน เช้ากับการวิจัย เพย์แพร์วิชีการสอนและการวัดผลรูปแบบต่าง ๆ สร้างศูนย์ข้อมูลสังคมศาสตร์ไทย ส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารทางวิชาการ โดยการสร้างความยอมรับและความเข้าใจในแนวทางการพัฒนา แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ ภายใต้เงื่อนไขว่าบุคลากรจะต้องठากรักในปัญหาและยอมรับการนำข้อมูลของผู้บริหาร และการพัฒนาหรือส่งเสริมต้องควบคู่กับการลดหรือสูญเสียบางส่วนอย่าง

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

SOMMAI SURACHAI : THE PROPOSED GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF
GRADUATE STUDIES IN SOCIAL SCIENCES, CHULALONGKORN UNIVERSITY
THESIS ADVISOR : ASSIS. PROF. SUKANYA KOVILAIKOOL, Ph.D. 227 pp.

The purpose of this research is to study the present situation, problem, obstacle and guidelines of the development in order to make presentation on Guidelines for The Development of Graduate Studies in Social Sciences, Chulalongkorn University during the academic year 1987-1996.

The result of the research had revealed that during the academic year 1982-1986, an average of 928 students were enrolled in all levels of graduate studies in 43 branch subjects per year. There were an average of 545 graduates per year 420 faculty staffs with qualifications ratio as doctoral versus master degrees as 40.95:59.05. The Problem was the incoordination of educational administration in the undergraduate and graduate studies'levels. The learning and teaching emphasized on content rather than the quest for knowledge process. The students lack enthusiasm, analytical ability and various forms of communication abilities. Most of the thesis still fail to meet the demand of society.

Social sciences graduates should have responsibility toward the society. They should know the real situation of Thai society, have virtues and ethics of academician. They should know how to think and what to do, be interested and attentive to quest for knowledge and be able to communicate in various forms. The applied research should accompany basic research to build up knowledge about Thai society on continual basis and suggest choices to the society. Academic service to the society should go along and reinforce learning and teaching.

Suggestions in the development : It was suggest to use the adhocracy system along with the department administration system for the academic administration. The structure of the Board of the Grauate School and The Faculty's Graduate Studies Committee should be adjusted. Learning and teaching should be developed with an emphasis on quest for knowledge process and combined with research. Teaching methods and educational measurement of various forms should be propagated. Thai social Sciences Data Center should be set up. Promotion of Academic texts and literatures should be done through creating recognition and understanding in the development guidelines before putting into practice. The above stated was under the condition that personnels must recognize the problems and accept the leadership of administrators, and the development or promotion must be in line with the reduction or loosing as a compensation.

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนักศึกษา Sommai Surachai
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Sukanya S. Kovilaikoolee

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง "การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบัณฑิตศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ที่ให้ข้อคิดเห็นในการศึกษานำและเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย รวมทั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เสียเวลาอันมีค่ายิ่งในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยทั้ง 3 รอบ รวมทั้ง ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ใจวิไลฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒภา เทพธัศนิน พ อุยotha ดร.ธิติรัตน์ วิศาลเวทย์ คุณศิรินาถ มุญส่งวน และคุณลินธราวา ดาวดิษฐ์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและทุนอุดหนุนวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย และกองแผนงาน ฝ่ายวางแผนและพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

ความอนุเคราะห์ และคำแนะนำช่วยเหลือดังกล่าวมีความสำคัญยิ่งที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี ฉะนั้นผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวแล้วไว้ พ ที่นี่

สมหมาย สุระชัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๕
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญตาราง	๘
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
2 วาระกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
หลักการและขอบเขตของสังคมศาสตร์	9
ปรัชญาและ เป้าประสงค์ของบัณฑิตศึกษา	13
การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	19
ความเป็นนาขของบัณฑิตศึกษาสาขาสังคมศาสตร์	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
การวิจัยแบบ เทคนิคเดลฟี่	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
การวิเคราะห์เอกสาร	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิจัยแบบ เทคนิคเดลฟี่	42
การเลือกตัวอย่างประชากร	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บและรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เทคนิคเดลฟี่	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร	49
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เทคนิคเดลฟี่	98
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	128
สรุปผลการวิจัย	129
อภิปรายผล	139
ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาบัณฑิตศึกษาสาขาสังคมศาสตร์	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	147
ข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัย	158
บรรณาธิการ	159
ภาคผนวก	171
ประวัติผู้วิจัย	227

สารบัญสาร่าง

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

13	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ ในปีการศึกษา	
2525 - 2529	จำแนกตามระดับการศึกษาและคณะ	73
14	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา เอกสาขาสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา	
2525 - 2529	จำแนกตามคณะ เนื่องลักษณะและคณะ	75
15	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา โทสาขาสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา	
2525 - 2529	จำแนกตามคณะ เนื่องลักษณะและคณะ	77
16	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์	
ปีการศึกษา 2528 - 2529	จำแนกตามคณะ เนื่องลักษณะ	80
17	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา เอกสาขาสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา	
2525 - 2529	จำแนกตามผลการสอบวิทยานิพนธ์และคณะ	81
18	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา โทสาขาสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา	
2525 - 2529	จำแนกตามผลการสอบวิทยานิพนธ์และคณะ	83
19	ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาโดย เนื่องลักษณะการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษา	
ระดับปริญญา เอกสาขาสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2525 - 2529	จำแนกตามคณะ	85
20	ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาโดย เนื่องลักษณะการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษา	
ระดับปริญญา โทสาขาสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2525 - 2529	จำแนกตามคณะ.	86
21	ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาโดย เนื่องลักษณะการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษา	
ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2528 - 2529	...	88
22	จำนวนทุนผู้ช่วยสอนสำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา	
2525 - 2529	จำแนกตามคณะ	90
23	จำนวนทุนและเงินทุนอุดหนุนการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา	
สาขาสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2525 - 2529	จำแนกตามคณะ	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
35	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับคุณลักษณะของคณาจารย์บัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่พึงประสงค์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539	114
36	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคณาจารย์บัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539	116
37	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับคุณลักษณะของนิสิตบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่พึงประสงค์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539	118
38	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางการคัดเลือกเพื่อให้ได้นิสิตบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่พึงประสงค์ ในช่วงปีการศึกษา 2530-2539	119
39	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539	121
40	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539	123
41	ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการให้บริการข้อมูลและสื่องอวัยความสะดวกที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539	125
42	ลำดับข้อกระทงของสภาพปัญหา เกี่ยวกับผลผลิตระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (แบบสอบถามรอบที่ 2)	212
43	ลำดับข้อกระทงของสภาพปัญหา เกี่ยวกับคณาจารย์บัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (แบบสอบถามรอบที่ 2)	213
44	ลำดับข้อกระทงของสภาพปัญหา เกี่ยวกับนิสิตบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (แบบสอบถามรอบที่ 2)	214
45	ลำดับข้อกระทงของสภาพปัญหา เกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (แบบสอบถามรอบที่ 2)	215

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
46 ลำดับข้อกระทงของสภาพปัญหา เกี่ยวกับระบบบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ (แบบสอบถามรอบที่ 2)	216
47 ลำดับข้อกระทงของสภาพปัญหา เกี่ยวกับการให้บริการข้อมูลและสื่องอ่านวาย ความสะดวกที่จำเป็นต่อการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (แบบสอบถามรอบที่ 2)	217
48 ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับ เป้าประสงค์ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539 (แบบสอบถามรอบที่ 2)	218
49 ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับ เป้าประสงค์ด้านการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539	219
50 ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับ เป้าประสงค์ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคมใน ระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539 (แบบสอบถามรอบที่ 2)	220
51 ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับคุณลักษณะของคณาจารย์บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่พึงประสงค์ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539 (แบบสอบถามรอบที่ 2)	221
52 ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคณาจารย์บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539 (แบบสอบถามรอบที่ 2)	222
53 ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับคุณลักษณะของนิสิตบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ที่พึงประสงค์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539 (แบบสอบถามรอบที่ 2) ...	223
54 ลำดับข้อกระทง เกี่ยวกับแนวทางการคัด เสือกเพื่อให้ไปค้นดูบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่พึงประสงค์ ในช่วงปีการศึกษา 2530 - 2539 (แบบสอบถามรอบที่ 2)	224

สารบัญตาราง (ต่อ)